

Het Romeins aardewerk te Helden Schrames

Oktober 2005

Het Romeins aardewerk te Helden Schrames

Inleiding

Een selectie van het Romeins aardewerk van Helden Schrames (gemeente Helden, provincie Limburg) is op verzoek van BAAC * Onderzoeks- en Adviesbureau bv gedetermineerd door SOB Research bv. Tengevolge het ontbreken van een door het Bevoegd Gezag geratificeerd Programma van Eisen, alsmede door het ontbreken van overige informatie betreffende het archeologisch onderzoek, heeft een beantwoording van een specifieke wetenschappelijke vraagstelling niet plaats kunnen vinden. Zo heeft tijdens de analyse van het vondstmateriaal slechts aandacht besteed kunnen worden aan een typo(morfo)logische indeling, een functionele indeling, overige bijzonderheden als gebruikssporen, verbranding, verwerking en conditie, alsmede een datering van het vondstmateriaal. In totaal werden 2.236 fragmenten aardewerk (42.655 kilogram) gedetermineerd.

1. Materiaal & Methoden

Het geselecteerde Romeinse aardewerk is bekeken en gecatalogiseerd naar de categorieën zoals hiervoor besproken. Het aardewerk is gewogen op een digitale weegschaal, waarbij is gemeten tot op een nauwkeurigheid tot één gram. Voor de kleurbepaling van het aardewerk zijn de Munsell® Soil Color Charts als leidraad gebruikt. Bij de determinatie van het aardewerk is zowel de klassieke literatuur als ook het World Wide Web, het internet, geraadpleegd. Alle bevindingen zijn ingevoerd in een MicroSoft Access 2000 database, zoals aangeleverd door BAAC Onderzoeks- en Adviesbureau. De tabellen en grafieken werden vervaardigd met het spreadsheet-programma MicroSoft Excel 2000.

2. Conservering van het materiaal

De kwaliteit van het Romeins aardewerk is over het algemeen als 'goed' te karakteriseren. Hierbij is rekening gehouden met de mate van fragmentatie en de mate van verwerking. De kwaliteit van het inheems aardewerk is tengevolge van de hoge mate van broosheid als 'matig' te karakteriseren.

* Bouwhistorie Archeologie Architectuurhistorie Cultuurhistorie

3. Resultaten: analyse van het materiaal

3.1 Baksels

Tussen de volgende groepen Romeins aardewerk kon onderscheid worden gemaakt: Terra sigillata, Belgische waar, Geverfd-, Gladwandig-, Ruwwandig-, Dikwandig-, Inheems- en Indeterminabel aardewerk (Zie Tabel 1 en Bijlage I en II).

groep	aantal	gewicht	records	baksel	aantal	gewicht	records
Terra sigillata	41	664	36	TS	41	664	36
Belgische waar	197	2401	100	BELG	6	120	2
				BLGR	156	1920	71
				ROOD	18	222	12
				TN-ACH	2	19	2
				TNIGRA	15	120	13
Geverfd	76	402	49	VERF	76	402	49
Gladwandig	396	4748	117	GLAD	396	4748	117
Ruwwandig	1181	16546	403	RUW	1181	16546	403
Dikwandig	262	17049	132	DIK	140	6652	64
				DIKW-A	13	1712	13
				DIKW-D	83	6618	34
				DIKW-W	26	2067	21
Inheems	20	390	2	INHEEM	20	390	2
Onbekend	62	448	34	INDET	62	448	34
Geen	1	7	1	XXX	1	7	1
	2236	42655	874		2236	42655	874

Tabel 1. Indeling van het aardewerk naar baksel.

Terra sigillata

Terra sigillata, ‘gestempeld aardewerk’, wordt gekenmerkt door een niet waarneembare gemagerd aardewerk, bedekt door een rode, waterdichte sliblaag. Het *sigillum*, de stempel van het pottenbakkersatelier, dat geregeld op de bodem waargenomen kan worden, verleende de naam aan dit fijne serviesgoed, dat al dan niet *en haut relief* versierd kon zijn. De decoratie van het aardewerk vond plaats door de klei te draaien in een mal met negatieve patronen of door het te met een kleipapje te bespuiten, *barbotine*; een combinatie van beide methoden was wel goed mogelijk.

De vormen konden variëren van tafelgoed (bekers, borden, kommen, schalen) tot keukengerei (*mortaria*, wrijfschalen)

De vroegste *terra sigillata* wordt ‘Arretijns’ genoemd en werd geproduceerd in Italië. Later verplaatsten de productiecentra zich naar Zuid-, Midden- en Oost-Frankrijk en het Duitse Rijnland. Op het laatst werd dit aardewerk voornamelijk nog in het Argonnenwoud (Noord-Frankrijk) vervaardigd.

Van al het Romeins aardewerk is *terra sigillata* het best en het meest systematisch gedocumenteerd; de bekendste en meest gehanteerde typologieën zijn die van Curle, Déchelette, Dragendorff, Knorr, Ludovici Ritterling en Walters.

De *terra sigillata* uit Helden Schrames kon worden toegeschreven aan productiecentra in Gallië, waarbij enkele fragmenten aardewerk met name konden worden toegeschreven aan productiecentra in Oost- of Midden-Gallië.

Het vormenspectrum varieerde onder andere van een fragment van een beker van het type Dragendorff 33, een fragment van een schotel, tot fragmenten van kommen en wrijfschalen van het type Dragendorff 43/ 45/ Curle 21.

De meeste fragmenten *terra sigillata* waren niet gedecoreerd; slechts enkele waren voorzien van een zogenaamde eierlijst of een fries met afbeeldingen van een zuil (zie Afbeelding 1).

Afbeelding 1. Fragment *terra sigillata* met zuilenmotief.

Opmerkelijk was het voorkomen van een bodemscherf met een nogal afgesleten stempel, waarbij de naam “MARTIAN” of dergelijks viel te ontcijferen (Spoor nummer 2124, Vondst nummer 343; zie Afbeelding 2).

Afbeelding 2. Fragment *terra sigillata* met stempel.

Belgische waar

- Terra nigra

Terra nigra is zwart glanzend aardewerk, waarvan het vormenspectrum veelal teruggrijpt op de inheemse La Tène-tradities. Met name voorkomend tot circa 100 n.Chr., waarna het gebruik rap afneemt.

Één fragment *terra nigra* droeg een fries ‘mit dem federnden Blättchen’. Opmerkelijk was de aanwezigheid van een fragment aardewerk met radstempelversiering; deze werd gecatalogiseerd als *terra nigra*-achtig, doch in het licht van de aard van decoratie met vraagteken.

- ***Blauwgrijs aardewerk***

Blauwgrijs aardewerk is ook wel bekend onder de namen *terra nigra*-achtig, Rupeliaans, Scheldevallei-, Waaslands of kustaardewerk. Aangezien dit veelal blauwgrijze aardewerk ook in geelrode vorm kan voorkomen, zou men liever moeten kiezen voor een neutralere naamgeving. Het aardewerk wordt gekenmerkt door een zandig oppervlak en is waarschijnlijk geproduceerd in het West-Vlaamse Scheldegebied. De vormen bestaan uit voorraadpotten en amforen. Het aardewerk kwam vermoedelijk in zwang vanaf de loop van de 2e eeuw na Christus. Één fragment blauwgrijs aardewerk was voorzien van een richel met ‘Kerbschnitt’-versiering.

Geverfd aardewerk

Geverfd of governist aardewerk is fijn gemagerd tafelgoed, dat voorzien was van een gekleurde sliblaag of kleipapje. De decoratie kon bestaan uit een variatie qua vorm (deukbekers), beschildering (spreuken) of reliëf (*barbotine*, zandbestrooiing of *Griesbewurf*, arcering of *mit dem federnden Blättchen*).

In bijna alle gevallen was het geverfd aardewerk vervaardigd in de techniek zwart-op-wit; slechts in een tweetal gevallen was het vervaardigd in de techniek rood-op-wit, één fragment aardewerk leek gemarmerd te zijn.

Indien sprake was van decoratie, was dit in de vorm van (een of meerdere friezen van) versiering ‘mit dem federnden Blättchen’ of was het aardewerk voorzien van ‘Griesbewurf’, met zand bestrooid.

Het vormenspectrum bestond voornamelijk uit fragmenten van bekers, een enkele maal uit een fragment van een schaal.

Gladwandig aardewerk

Gladwandig aardewerk is vervaardigd van pijpaarde, dat voornamelijk geelwit van kleur is. De meest voorkomende vormen zijn kruiken (één handvat) of kruikamforen (2 handvatten).

In het vondstcomplex konden fragmenten worden aangetroffen van vormen als kannen, kruiken, kruikamforen en mogelijk honingpotten, welke waarschijnlijk in het Rijn- en/ of het Eifelland zijn geproduceerd.

Ruwwandig aardewerk

Ruwwandig aardewerk is kookgerei, dat door de grove magering van zand aan hoge temperaturen blootgesteld kan worden.

De aangetroffen fragmenten van onder andere deksels, kannen, kommen, (kook)potten en schotels zijn afkomstig uit het Rijn- en/ of Eifelland.

Dikwandig aardewerk

Het dikwandig aardewerk van Helden Schames bestond uit fragmenten van amfoor, dolia (voorraadvaten), wrijfschalen of niet nader definieerbaar.

Opmerkelijk was het fragment van een amfoor, waarvan het productiecentrum zich mogelijk in Baetica, het zuidelijk gedeelte van het Iberisch Schiereiland bevond (zie Afbeelding 3).

Afbeelding 3. De ligging van Hispania Baetica (bron: <http://www.wikipedia.org>).

3.2 Geleding

Het gedetermineerde aardewerk kon voornamelijk worden onderverdeeld in wandfragmenten (81.4% in aantal, 64.9 % in gewicht), randfragmenten (10.3% in aantal, 24.4% in gewicht) en bodemfragmenten (3.8% in aantal, 6.6% in gewicht; zie Tabel 2 en Bijlage III).

fragment	aantal	gewicht	records
wand	1820	27670	565
rand	230	10416	193
bodem	84	2797	68
hals	36	184	2
brok	27	135	15
deksel	17	323	15
oor	12	677	12
compleet	7	365	1
greep	3	88	3
	2236	42655	874

Tabel 2. Indeling van het aardewerk naar geleding.

3.3 Datering

De datering van het bestudeerde aardewerk beslaat de gehele Romeinse Tijd (zie Tabel III). Bij het ontbreken van karakteristieken kon de tijdstelling vele fragmenten niet nader worden bepaald. Daar waar dit wel mogelijk was, konden de meeste fragmenten aardewerk gedateerd worden in de Midden-Romeinse Tijd.

periode	beginjaar	eindjaar	aantal	gewicht	records
ROMVA-ROMVA	-12	24	10	264	10
ROMVA-ROMVB	-12	69	6	164	6
ROMVA-ROMMA	-12	149	44	944	40
ROMVA-ROMLA	-12	349	86	7312	37
ROMVA-ROMLB	-12	449	1755	25173	585
ROMVB-ROMVB	25	69	2	29	2
ROMVB-ROMMA	25	149	5	101	5
ROMVB-ROMMB	25	269	1	13	1
ROMMA-ROMMA	70	149	9	182	5
ROMMA-ROMMB	70	269	207	3437	106
ROMMA-ROMLA	70	349	15	808	9
ROMMB-ROMMB	150	269	47	2685	42
ROMMB-ROMLA	150	349	12	513	9
ROMLA-ROMLB	270	449	7	157	5
ROMLB-ROMLB	350	449	6	457	6
VME	450	1049	1	7	1
NT	1500	2005	2	12	2
Onbekend	0	0	21	397	3
			2236	42655	874

Tabel 3. Indeling van het aardewerk naar datering.

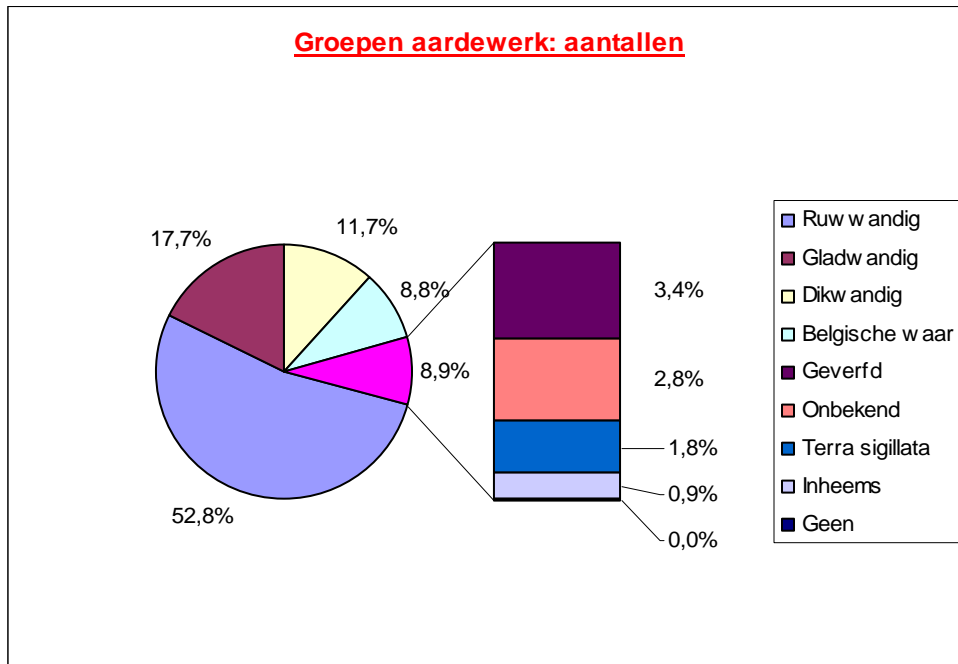
4. Samenvatting en conclusies

Het gedetermineerde aardewerk van Helden Schrames lijkt een weerspiegeling te zijn van een modale nederzetting binnen het Imperium Romanum, waarbij de bloeiperiode – in ieder geval wat betreft de Romeinse periode – zich in de Midden-Romeinse Tijd lijkt te hebben bevonden, het *Wirtschaftswunder* van het Romeinse Rijk. Ook enkele vroegere en latere dateringen komen voor, doch deze nemen niet het leeuwendeel in van het van het vondstcomplex.

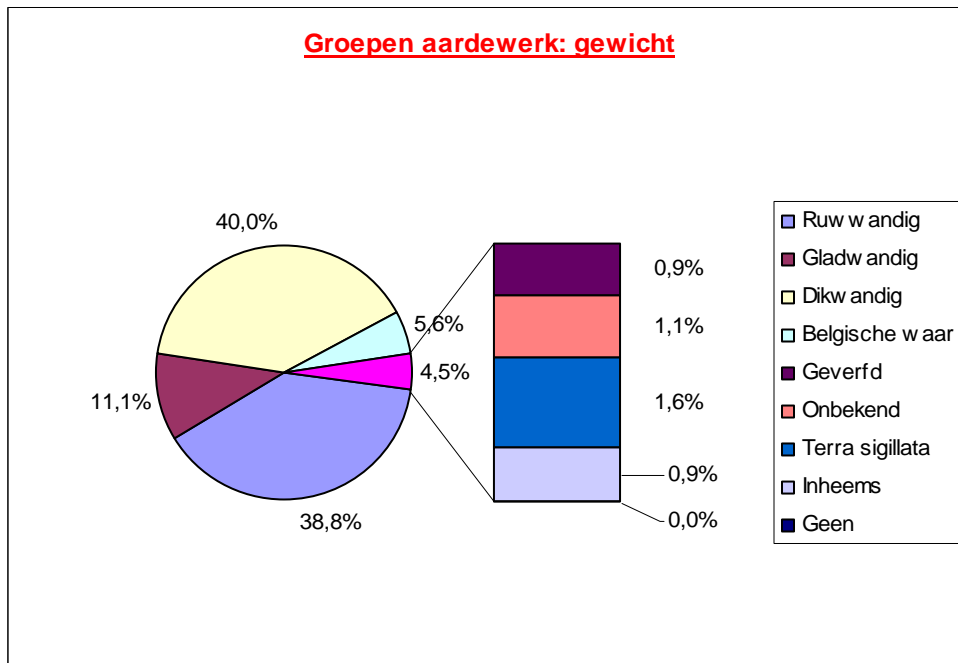
Literatuur

- Brunsting, H., 1937. het grafveld onder Hees bij Nijmegen, een bijdrage tot de kennis van Ulpia Noviomagus. Dissertatie Universiteit van Amsterdam. Amsterdam (=Brunsting).
- Curle, J., 1891. A roman frontier post and its people (=Curle).
- Dragendorff, H., 1895. Terra Sigillata. Bonner Jahrbücher 96, 18 ff. (=Dragendorff).
- Dressel, H., 1899. Corpus Inscriptionum Latinorum, XV, Pars 1. Rome (=Dressel).
- Gose, E., 1984. Gefäßtypen der römischen Keramik im Rheinland. Köln (=Gose).
- Hilten, P. van, 2004. Romeins aardewerk.
<http://www.student.kun.nl/p.vanhilten/romeinsaardewerk.html>
- Holwerda, J.H. 1923. Arentsburg: Een Romeinsch militair vlotstation bij Voorburg. Leiden.
- Holwerda, J.H. 1941. De Belgische Waar in Nijmegen. Beschrijving van de verzameling van het Museum G.M. Kam te Nijmegen.
- Loeschke, S., 1909. Keramische Funde in Haltern. Mitteilungen Altertums-Kommission für Westfalen 5 (=Haltern).
- Ludovici, W., 1908. Katalog III: Urnengräber römischer Töpfer in Rheinzabern.
- Oelmann, F., 1914. Die Keramik des Kastells Niederbieber. Materialien zur römisch-germanischen Keramik I (=Niederbieber).
- Ritterling, E., 1913. Das frürömische Lager bei Hofheim im Taunus. Nassauer Annalen 40 (=Hofheim).
- Stuart, P., 1962. Gewoon aardewerk uit de legerplaats en de bijbehorende grafvelden te Nijmegen. Oudheidkundige Mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden, supplement op band 43. Leiden.
- Stuart, P., 1976. Een Romeins grafveld uit de eerste eeuw te Nijmegen. Onversierde terra sigillata en gewoon aardewerk. Oudheidkundige Mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden LVII. Leiden.
- Tyers, P.A., 2004. Potsherd: Atlas of Roman pottery.
<http://www.potsherd.uklinux.net/atlas/index.php>
- Unverzagt, W., 1916. Die Keramik des Kastells Alzey. Materialien zur römisch-germanischen Keramik II (=Alzey).

Bijlage I. Groepen aardewerk

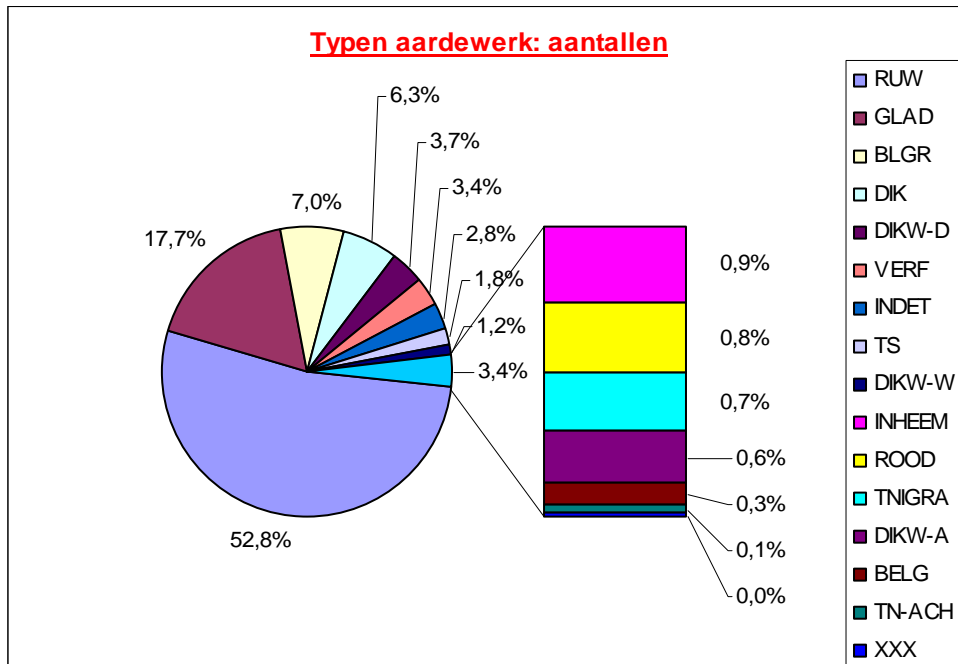

Afbeelding 1

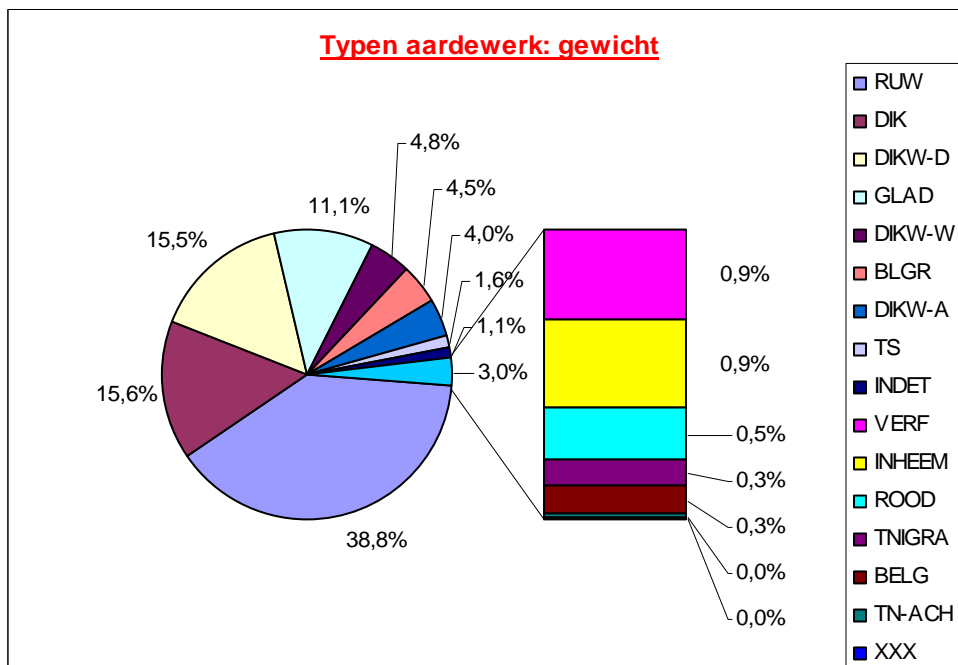

Afbeelding 2

Bijlage II. Typen aardewerk

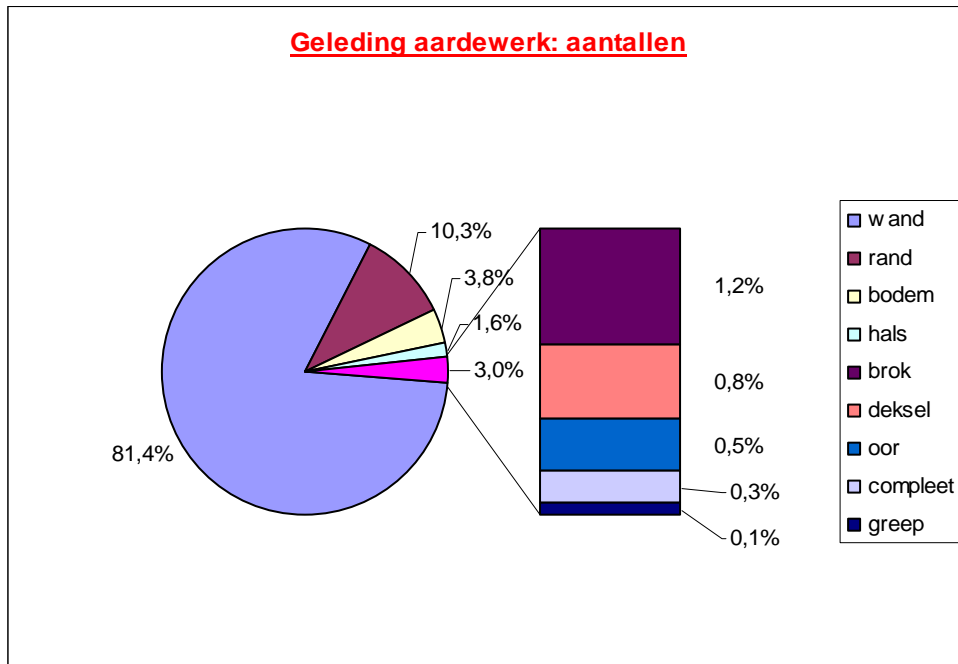

Afbeelding 3

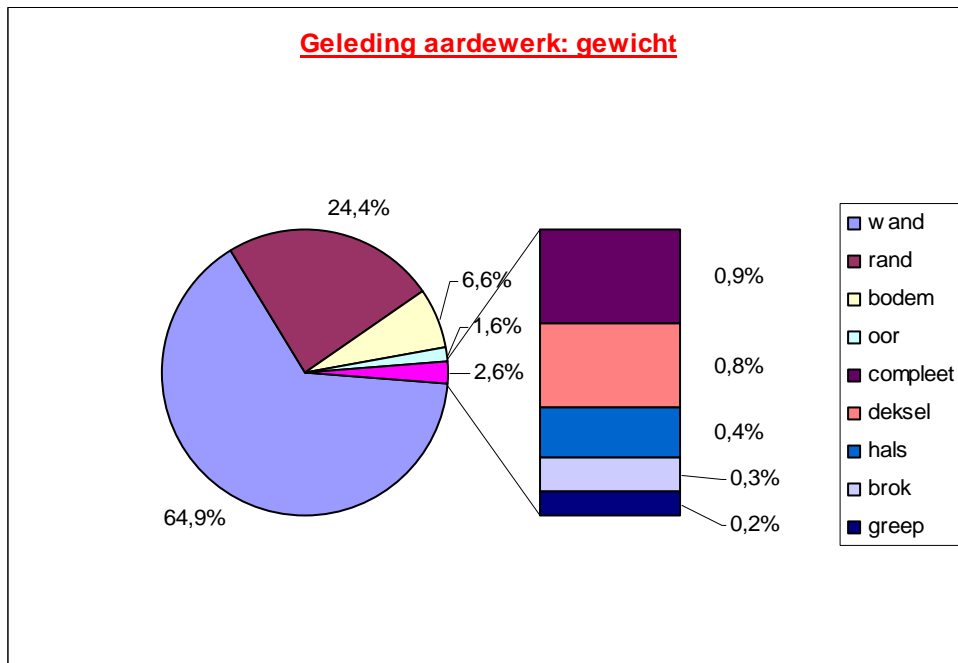

Afbeelding 4

Bijlage III. Geleding aardewerk

Afbeelding 5

Afbeelding 6

Bijlage IV. Datering per spoor

spoor	begin_datering	eind_datering	begin_periode	nd_periode	aantal	gewicht
1260	-12	449	ROM	ROM	2	23
2011	-12	449	ROM	ROM	1	18
2022	-12	449	ROM	ROM	2	39
2022	IIId	IIId	ROMMB	ROMM	1	85
2026	-12	449	ROM	ROM	2	23
2030	-12	449	ROM	ROM	1	1
2060	-12	449	ROM	ROM	2	1
2065	-12	449	ROM	ROM	1	14
2072	-12	449	ROM	ROM	1	5
2073	-12	449	ROM	ROM	2	4
2088	-12	449	ROM	ROM	1	7
2091	-12	449	ROM	ROM	2	18
2094	-12	449	ROM	ROM	1	8
2096	-12	449	ROM	ROM	2	4
2097	-12	449	ROM	ROM	3	2097
2103	-12	449	ROM	ROM	1	5
2107	-12	449	ROM	ROM	2	47
2109	-12	449	ROM	ROM	1	2
2113	-12	449	ROM	ROM	1	10
2115	-12	449	ROM	ROM	1	6
2116	-12	449	ROM	ROM	3	58
2116	Id	Id	ROMMA	ROMM	1	1
2117	-12	449	ROM	ROM	1	122
2119	-12	449	ROM	ROM	1	13
2123	-12	449	ROM	ROM	1	2
2124	-12	149	ROMV	ROMM	1	147
2124	-12	349	ROMV	ROMLA	69	5737
2124	-12	449	ROM	ROM	655	10599
2124	-12	69	ROMV	ROMM	2	123
2124	150	269	ROMMB	ROMM	2	27
2124	1500	2005	NT	NT	1	9
2124	25	269	ROMVB	ROMM	1	13
2124	270	449	ROML	ROML	3	81
2124	70	269	ROMMA	ROMM	96	1204
2124	Ia	Id	ROMVA	ROMM	16	362
2124	Ia?	Ib?	ROMVA	ROMVB	3	150
2124	-Ia?	1a?	ROMVA	ROMVA	1	6
2124	-Ia?	Ia?	ROMVA	ROMVA	2	57
2124	Ib	Ib	ROMVB	ROMVB	1	5
2124	Ic	IIa	ROMVB	ROMM	1	29
2124	Ic?	Ic?	ROMVB	ROMM	2	28
2124	Id	IIa	ROMMA	ROMM	1	17
2124	II	II	ROMM	ROMM	1	31
2124	II	III	ROMM	ROMM	1	49
2124	II	III	ROMMA	ROMLA	3	161
2124	II?	III?	ROMMB	ROMM	1	78
2124	IIb	IIc	ROMMA	ROMM	5	186
2124	IIb	IIc	ROMMB	ROMM	1	56
2124	IIb	IIIc	ROMMB	ROMM	1	43
2124	IIc	IIId	ROMMB	ROMM	1	23
2124	IIId	IIa	ROMMB	ROMM	1	96

spoor	begin_datering	eind_datering	begin_periode	nd_periode	aantal	gewicht
2124	IIId	IIb	ROMMB	ROMM	2	409
2124	IIId	IIIa	ROMMB	ROMM	1	208
2124	IIId	IIIb	ROMMA	ROMLA	6	241
2124	IIId	IIIb	ROMMA	ROMM	6	226
2124	IIId	IIIb	ROMMB	ROMLA	1	67
2124	IIId	IIIb	ROMMB	ROMM	10	719
2124	IIId	IIId	ROMMA	ROMLA	3	171
2124	IIId	IIId	ROMMB	ROMLA	1	7
2124	IIId?	IIId?	ROMMB	ROMM	1	31
2124	IIId?	IIIb?	ROMMB	ROMLA	2	138
2124	IIId?	IIIb?	ROMMB	ROMM	4	160
2124	III	III	ROMMB	ROMLA	1	70
2124	III?	IV?	ROMLA	ROMLB	1	12
2124	IVb	IVc	ROMLB	ROMLB	1	81
2124	IVc	IVd	ROMLB	ROMLB	1	32
2125	-12	449	ROM	ROM	5	71
2125	IIId	IIIb	ROMMB	ROMM	1	18
2127	-12	349	ROMV	ROMLA	1	102
2127	70	269	ROMM	ROMM	4	107
2127	IIId	IIIa	ROMMB	ROMM	1	69
2127	IIId	IIIb	ROMMA	ROMM	5	188
2131	70	269	ROMMA	ROMM	1	3
2135	-12	349	ROMV	ROMLA	1	57
2135	-12	449	ROM	ROM	10	44
2135	70	269	ROMMA	ROMM	1	3
2145	-12	449	ROM	ROM	1	2
2162	-12	449	ROM	ROM	1	2
2182	70	269	ROMMA	ROMM	1	4
2185	-12	449	ROM	ROM	1	2
2187	-12	449	ROM	ROM	19	146
2187	Ia	Id	ROMVA	ROMM	1	13
2187	II	III	ROMM	ROMM	1	101
2203	-12	449	ROM	ROM	1	5
2213	-12	449	ROM	ROM	2	11
2247	-12	449	ROM	ROM	1	16
2250	-12	449	ROM	ROM	3	22
2276	-12	449	ROM	ROM	1	3
2277	-12	449	ROM	ROM	1	4
2308	-12	449	ROM	ROM	3	38
2309	-12	449	ROM	ROM	3	60
2315	-12	449	ROM	ROM	1	3
2364	-12	349	ROMV	ROMLA	1	110
2364	-12	449	ROM	ROM	56	450
2370	-12	449	ROM	ROM	18	62
2370	70	269	ROMMA	ROMM	1	10
2370	IVc	IVd	ROMLB	ROMLB	1	168
2374	-12	449	ROM	ROM	8	55
2375	-12	449	ROM	ROM	1	1
2379	-12	449	ROM	ROM	1	45
2383	-12	449	ROM	ROM	1	12
2383	Ia	Id	ROMVA	ROMM	2	36
2393	-12	449	ROM	ROM	1	7
2399	-12	449	ROM	ROM	1	6
2401	-12	449	ROM	ROM	2	3

spoor	begin_datering	eind_datering	begin_periode	nd_periode	aantal	gewicht
2408	-12	449	ROM	ROM	1	16
2412	-12	449	ROM	ROM	32	210
2412	70	269	ROMMA	ROMM	9	128
2412	IIId	IIIb	ROMMB	ROMM	1	36
2412	IIIc	IIIId	ROMMB	ROMLA	1	73
2414	70	269	ROMMA	ROMM	1	1
2418	-12	449	ROM	ROM	1	1
2419	-12	449	ROM	ROM	9	105
2419	70	269	ROMMA	ROMM	1	3
2419	Ia	Id	ROMVA	ROMM	1	1
2419	IIId	IIIb	ROMMB	ROMM	1	15
2422	-12	449	ROM	ROM	1	2
2425	-12	349	ROMV	ROMLA	2	129
2425	-12	449	ROM	ROM	144	1781
2425	70	269	ROMMA	ROMM	6	39
2425	Ia	Id	ROMV	ROMM	1	42
2425	Ia	Id	ROMVA	ROMM	7	95
2425	-Ia	Ib	ROMVA	ROMVA	1	40
2425	IIb	IIc	ROMMB	ROMM	1	32
2425	IIId	IIIb	ROMMA	ROMLA	1	37
2425	IIId	IIIb	ROMMA	ROMM	2	62
2425	IIId	IIIb	ROMMB	ROMM	1	44
2425	IIId?	IIIb?	ROMMB	ROMM	1	112
2425	IVc	IVd	ROMLB	ROMLB	1	117
2433	-12	449	ROM	ROM	3	44
2433	70	269	ROMMA	ROMM	1	8
2436	-12	349	ROMV	ROMLA	3	326
2436	-12	449	ROM	ROM	33	408
2436	70	269	ROMMA	ROMM	9	39
2436	Ia	Id	ROMVA	ROMM	1	36
2436	IIa	IIId	ROMMB	ROMM	1	21
2444	-12	449	ROM	ROM	5	30
2444	70	269	ROMMA	ROMM	1	4
2444	I?	I?	ROMV	ROMM	1	8
2444	I?	I?	ROMV	ROMV	1	2
2444	IIc	IIId	ROMMB	ROMM	1	101
2444	III?	III?	ROML	ROML	2	31
2446	-12	449	ROM	ROM	8	69
2446	Ic	Id	ROMVB	ROMM	1	7
2448	-12	449	ROM	ROM	2	4
2451	-12	449	ROM	ROM	31	391
2451	150	349	ROMMB	ROMLA	4	68
2451	70	269	ROMMA	ROMM	1	14
2451	II?	II?	ROMM	ROMM	2	57
2455	-12	449	ROM	ROM	2	3
2466	-12	449	ROM	ROM	2	146
2466	IIId	IIId	ROMMB	ROMM	1	137
2489	-12	449	ROM	ROM	8	355
2490	-12	449	ROM	ROM	1	5
2490	IIId	IIIb	ROMM	ROMM	2	7
2491	-12	349	ROMV	ROMLA	3	147
2491	-12	449	ROM	ROM	11	85
2491	Ia	Id	ROMVA	ROMM	1	3
2491	II?	II?	ROMMA	ROMM	1	14

spoor	begin_datering	eind_datering	begin_periode	nd_periode	aantal	gewicht
2493	-12	449	ROM	ROM	1	8
2494	-12	449	ROM	ROM	1	8
2494	II?	II?	ROMM	ROMM	1	9
2529	-12	449	ROM	ROM	2	16
2541	-12	349	ROMV	ROMLA	1	57
2541	-12	449	ROM	ROM	13	404
2541	-25	25	ROMVA	ROMVA	1	9
2541	70	269	ROMMA	ROMM	4	40
2545	-12	449	ROM	ROM	1	4
2584	-12	449	ROM	ROM	4	3
2585	-12	449	ROM	ROM	2	8
2597	-12	449	ROM	ROM	1	13
2604	-Ia	Ic	ROMVA	ROMVB	1	9
2627	-12	449	ROM	ROM	4	42
2630	-12	449	ROM	ROM	1	5
2637	-12	449	ROM	ROM	1	4
2689	-12	449	ROM	ROM	4	11
2690	-12	449	ROM	ROM	1	2
2690	-Ia	Ia	ROMVA	ROMVA	1	2
2700	-12	349	ROMV	ROMLA	1	318
2700	-12	449	ROM	ROM	63	908
2700	70	269	ROMMA	ROMM	5	123
2700	-Ia	Ia	ROMVA	ROMVA	1	13
2700	II	II	ROMMB	ROMM	1	12
2700	II?	III?	ROMM	ROMM	1	23
2700	IIb	IIc	ROMMA	ROMM	2	29
2700	IIId	IIIB	ROMMA	ROMM	1	25
2700	IIId	IIIb	ROMMB	ROMM	1	54
2700	IIId	IIId	ROMMA	ROMLA	2	198
2700	IIIc	IIId	ROMMB	ROMLA	1	22
2702	-12	449	ROM	ROM	2	5
2702	-Ia?	Ib?	ROMVA	ROMVA	1	99
2702	IIa	IIb	ROMMA	ROMM	1	43
2760	-12	449	ROM	ROM	1	2
2775	-12	449	ROM	ROM	1	6
2860					20	390
2860	-12	449	ROM	ROM	1	2
2917	Ib	Ic	ROMVB	ROMM	1	37
2932	Ia	Id	ROMVA	ROMM	1	35
2933	-12	449	ROM	ROM	2	15
3171	-12	449	ROM	ROM	9	143
3189	-12	449	ROM	ROM	1	3
3198	-12	449	ROM	ROM	2	64
3219	-12	449	ROM	ROM	2	22
3219	II?	II?	ROMM	ROMM	1	6
3225	-12	449	ROM	ROM	1	8
3226	-12	449	ROM	ROM	2	11
3231	-12	449	ROM	ROM	1	2
3244	-12	449	ROM	ROM	1	8
3258	-12	449	ROM	ROM	1	1
3262	-12	449	ROM	ROM	2	37
3272	-12	449	ROM	ROM	2	13
3277	-12	449	ROM	ROM	1	5
3282	-12	449	ROM	ROM	54	460

spoor	begin_datering	eind_datering	begin_periode	nd_periode	aantal	gewicht
3282	70	269	ROMMA	ROMM	3	141
3282	la	ld	ROMVA	ROMM	3	9
3282	ld	IIa	ROMMA	ROMM	5	112
3282	IIId	IIIb	ROMMA	ROMM	5	99
3282	IIId	IIIb	ROMMB	ROMM	1	20
3282	IIId?	IIIb?	ROMMB	ROMM	1	4
3282	IIIc? /-la	IIIId? /Ib?	ROML	ROML	1	33
3315	-12	349	ROMV	ROMLA	1	49
3315	-12	449	ROM	ROM	2	3
3316	-12	449	ROM	ROM	2	21
3317	-12	449	ROM	ROM	2	3
3320	-12	449	ROM	ROM	1	3
3321	-12	449	ROM	ROM	5	12
3321	70	269	ROMMA	ROMM	1	1
3330	-12	449	ROM	ROM	13	379
3330	70	269	ROMMA	ROMM	1	10
3330	la	ld	ROMVA	ROMM	2	6
3330	Ib?	Ib?	ROMVB	ROMVB	1	24
3334	-12	449	ROM	ROM	1	6
3337	-12	449	ROM	ROM	2	24
3343	-12	449	ROM	ROM	4	12
3346	-12	449	ROM	ROM	2	57
3349	-12	449	ROM	ROM	1	7
3357	-12	449	ROM	ROM	1	1
3358	-12	449	ROM	ROM	1	3
3358	I?	I?	ROMV	ROMV	1	3
3361	-12	449	ROM	ROM	10	112
3367	II	II	ROMMA	ROMM	1	13
3375	-12	449	ROM	ROM	1	9
3382	-12	449	ROM	ROM	2	6
3415	-12	449	ROM	ROM	2	49
3418	-12	449	ROM	ROM	1	1
3419	-12	449	ROM	ROM	1	1
3448	-12	449	ROM	ROM	3	17
3448	la	ld	ROMVA	ROMM	1	2
3514	-12	449	ROM	ROM	1	1
3557	-12	449	ROM	ROM	60	703
3575	-12	449	ROM	ROM	1	5
3576	-12	449	ROM	ROM	1	6
3620	-12	449	ROM	ROM	2	9
3620	IVa	IVb	ROMLB	ROMLB	1	36
3637	-12	449	ROM	ROM	1	10
3672	-12	449	ROM	ROM	22	463
3677	-12	449	ROM	ROM	2	18
3681	-12	449	ROM	ROM	2	21
3688	-12	449	ROM	ROM	7	30
3688	IIId	IIIb	ROMMA	ROMM	1	13
3689	-12	449	ROM	ROM	1	23
3691	-12	449	ROM	ROM	1	26
3696					1	7
3696	-12	349	ROMV	ROMLA	3	280
3696	-12	449	ROM	ROM	27	355
3696	1500	2005	NT	NT	1	3
3703	-12	449	ROM	ROM	1	28

spoor	begin_datering	eind_datering	begin_periode	nd_periode	aantal	gewicht
3706	-12	449	ROM	ROM	1	1
3714	-12	449	ROM	ROM	1	1
3755	-12	449	ROM	ROM	1	5
3759	-12	449	ROM	ROM	1	2
3779	-12	449	ROM	ROM	1	7
3781	-12	449	ROM	ROM	2	50
3783	-12	449	ROM	ROM	2	65
3783	70	269	ROMMA	ROMM	1	7
3786	-12	449	ROM	ROM	1	9
3787	-12	449	ROM	ROM	1	21
3794	-12	449	ROM	ROM	9	134
3794	70	269	ROMMA	ROMM	2	10
3794	IIId	IIIb	ROMMB	ROMLA	1	68
3796	-12	449	ROM	ROM	2	7
3797	-12	449	ROM	ROM	1	3
3799	-12	449	ROM	ROM	1	4
3800	-12	449	ROM	ROM	1	5
3811	-12	449	ROM	ROM	1	4
3812	-12	449	ROM	ROM	1	3
3827	-12	449	ROM	ROM	1	11
3832	-12	449	ROM	ROM	4	7
3833	-12	449	ROM	ROM	9	60
3834	-12	449	ROM	ROM	4	18
3834	70	269	ROMMA	ROMM	1	5
3834	IVd?	IVd?	ROMLB	ROMLB	1	23
3835	-12	449	ROM	ROM	72	1239
3835	70	269	ROMMA	ROMM	2	14
3835	IIb?	IIc?	ROMMA	ROMM	2	75
3835	IIId	IIIb	ROMMA	ROMM	1	19
3835	IIId	IIIb	ROMMB	ROMM	2	5
3836	-12	449	ROM	ROM	15	96
3838	-12	449	ROM	ROM	10	82
3838	150	269	ROMMB	ROMM	1	42
3838	-Ia	Ia	ROMVA	ROMVA	1	6
3841	-12	449	ROM	ROM	3	34
3841	70	269	ROMMA	ROMM	1	16
3841	IIc	IIId	ROMMB	ROMM	2	17
3847	-12	449	ROM	ROM	1	25
3851	-12	449	ROM	ROM	1	2
3851	-Ia	Ia	ROMVA	ROMVA	1	32
3857	-12	449	ROM	ROM	2	4
3857	70	269	ROMMA	ROMM	1	21
3858	-12	449	ROM	ROM	1	9
3878	-12	449	ROM	ROM	2	7
3882	-12	449	ROM	ROM	8	58
3900	-12	449	ROM	ROM	1	3
3923	-12	449	ROM	ROM	1	8
3942	-12	449	ROM	ROM	4	54
3952	-12	449	ROM	ROM	18	154
3952	Id	Id	ROMMA	ROMM	1	9
3952	IIId	IIIb	ROMMB	ROMM	1	2
3960	-12	449	ROM	ROM	1	2
3962	70	269	ROMMA	ROMM	1	3
3966	-12	449	ROM	ROM	1	3

spoor	begin_datering	eind_datering	begin_periode	nd_periode	aantal	gewicht
3975	-12	449	ROM	ROM	1	6
3980	-12	449	ROM	ROM	1	3
3988	-12	449	ROM	ROM	1	6
4020	-12	449	ROM	ROM	3	3
4021	-12	449	ROM	ROM	1	62
4022	70	269	ROMMA	ROMM	1	2
4025	70	269	ROMMA	ROMM	1	3
4040	-12	449	ROM	ROM	2	5
4046	-12	449	ROM	ROM	3	56
4049	-12	449	ROM	ROM	1	6
4052	-12	449	ROM	ROM	4	11
4067	-12	449	ROM	ROM	1	7
4068	-12	449	ROM	ROM	6	30
4078	-12	449	ROM	ROM	1	5
4089	-12	449	ROM	ROM	1	9
4095	-12	449	ROM	ROM	1	2
4099	-12	449	ROM	ROM	2	3
4104	-12	449	ROM	ROM	2	14
4106	-12	449	ROM	ROM	1	7
4110	-12	449	ROM	ROM	1	5
4124	la	ld	ROMVA	ROMM	3	26
4124	llc	lld	ROMMB	ROMM	1	9
4124	lld	lllb	ROMMA	ROMM	2	95
4141	-12	449	ROM	ROM	1	6
4144	-12	449	ROM	ROM	2	45
4145	-12	449	ROM	ROM	2	9
4145	70	269	ROMMA	ROMM	2	140
4147	-12	449	ROM	ROM	2	10
4152	-12	449	ROM	ROM	1	1
4161	70	269	ROMMA	ROMM	1	2
4163	-12	449	ROM	ROM	5	23
4164	-12	449	ROM	ROM	1	2
4166	-12	449	ROM	ROM	1	5
4167	-12	449	ROM	ROM	1	15
4170	-12	449	ROM	ROM	2	7
4172	-12	449	ROM	ROM	1	8
4173	-12	449	ROM	ROM	1	4
4179	-12	449	ROM	ROM	2	10
4184	-12	449	ROM	ROM	1	2
4208	70	269	ROMMA	ROMM	1	3
4210	-12	449	ROM	ROM	4	5
4218	-12	449	ROM	ROM	4	9
4233	70	269	ROMMA	ROMM	1	2
4247	-12	449	ROM	ROM	1	1
4258	-12	449	ROM	ROM	2	9
4267	-12	449	ROM	ROM	1	10
4286	450	1049	VME?	VME?	1	7
4287	-12	449	ROM	ROM	1	20
4294	-12	449	ROM	ROM	1	8
4295	-12	449	ROM	ROM	1	2
4299	-12	449	ROM	ROM	1	7

id	doosnummer	vondsnummer	subnummer	spoor	aantal	gewicht	fragment	baksel	baksoort	herkomst	matwiltz	afwerking	versiering	kleur	vorm algemeen	vorm type	begin_datering	eind_datering	begin_periode	eind_periode	opmerkingen
837	452	1	2636	1	6	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				roodbruin			-12	449	ROM	ROM	
838	455	1	2637	1	4	wand	GLAD	GLAD	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel			-12	449	ROM	ROM	
839	464	1	2364	3	4	wand	VERF	TECH B	Eifel/Rijnland	WGD				grijs, mat			-12	449	ROM	ROM	
840	464	2	2364	1	24	bodem	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				beige			-12	449	ROM	ROM	8.2370: vlakke nauwelijks gearticuleerde bodem
841	464	3	2364	1	110	rand	DIKW-D	DIKW-D	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel	voorraadvat		-12	449	ROM	ROM	8.2370
842	464	4	2364	2	64	rand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				beige			-12	449	ROM	ROM	8.2370: deksegeul
843	464	5	2364	4	17	broek	INDET	INDET	Eifel/Rijnland	WGD				grijs, roodbruin			-12	449	ROM	ROM	8.2370
844	464	6	2364	119	126	wand	GLAD	GLAD	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel, witroze			-12	449	ROM	ROM	8.2370: zandig oppervlak
845	464	7	2364	27	215	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel, roodbruin, geelbruin, grijs			-12	449	ROM	ROM	8.2370
846	465	8	2425	13	108	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel, grijsbruin, grijs			-12	449	ROM	ROM	
847	465	9	2425	1	13	rand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				beige	look/pot		-12	449	ROM	ROM	deksegeul
848	465	10	2425	1	1	wand	TS	TS	Gallie	VMS			aanwezig, indet.	rood, matglanzend			-12	449	ROM	ROM	ROMMA
849	465	11	2425	6	49	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				roodbruin			-12	449	ROM	ROM	
850	467	1	2374	1	5	wand	GLAD	GLAD	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel			-12	449	ROM	ROM	
851	468	1	2375	1	45	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				geelbruin			-12	449	ROM	ROM	
852	470	1	2375	1	1	wand	VERF	TECH B	Eifel/Rijnland	WGD				donkergrijs, matglanzend			-12	449	ROM	ROM	
853	471	1	2775	1	6	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				roodbruin			-12	449	ROM	ROM	kwartsgemengd
854	475	1	2383	1	23	wand	TS	TS	Gallie	VMS			zullen in fries	rood, mat			-12	449	ROM	ROM	ROMMA
855	477	1	2393	1	7	wand	VERF	TECH B	Eifel/Rijnland	WGD			groesbewurf	grijs, mat			-12	449	ROM	ROM	
856	479	1	2370	1	35	rand	DIKW-W	DIKW-W	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel	wijfschaal		-12	449	ROM	ROM	korte 45 graden afhangelende greep
857	479	2	2370	14	14	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel, oranje, roodbruin			-12	449	ROM	ROM	
858	479	3	2370	1	168	rand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				witgrijs	look/pot	Alzey-achtig	IVc	IVd	ROMLB	ROMLB	8. spoonnummer 2364; rand met afkeelvormig profiel, brede dekselrand
859	479	4	2370	1	10	rand	BLGR	BLGR	Scheldevallei	WGD				roodgrijs			70	268	ROMMA	ROMMB	
860	480	1	2425	1	26	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				donkergrijs			-12	449	ROM	ROM	kwartsgemengd
861	481	1	2383	1	13	wand	TS	TS	Gallie	VMS			zullen in fries	rood, mat			-12	449	ROM	ROM	ROMMA
862	481	2	2383	1	12	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				geelbruin, roodbruin, grijsbruin			-12	449	ROM	ROM	
863	490	1	2425	1	117	rand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				witgrijs	look/pot	Alzey-achtig	IVc	IVd	ROMLB	ROMLB	rand met afkeelvormig profiel
864	493	1	2425	1	19	oor	GLAD	GLAD	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel			-12	449	ROM	ROM	2 rillen
865	494	1	2425	1	1	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				grijs			-12	449	ROM	ROM	
866	495	1	2425	2	13	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel			-12	449	ROM	ROM	
867	497	1	2425	1	44	rand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				beisegrijs	look/pot	Niederbieber 87-achtig	IIIc	IIIb	ROMMB	ROMMB	
868	498	1	2425	6	53	wand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel, witrood, grijs			-12	449	ROM	ROM	
869	498	2	2425	23	155	wand	GLAD	GLAD	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel			-12	449	ROM	ROM	zandig oppervlak
870	498	3	2425	2	9	wand	TS	TS	Gallie	VMS				rood, matglanzend			-12	449	ROM	ROM	zeer getroedeerd
871	498	4	2425	1	11	wand	TS	TS	Gallie	VMS			eierlijst	rood			-12	449	ROM	ROM	ROMMA
872	498	5	2425	1	49	rand	DIKW-W	DIKW-W	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel	wijfschaal		-12	449	ROM	ROM	rand aan binnenzijde, stand steen onduidelijk
873	498	6	2425	1	37	rand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				witgeel	look/pot	Niederbieber 89 Brunsting 3-achtig	IIIc	IIIb	ROMMA	ROMLA	aan buitenzijde getrapte rand, deksegeul
874	498	7	2425	1	40	rand	RUW	RUW	Eifel/Rijnland	WGD				beige	kom	Hallein 56	IIa	IIb	ROMVA	ROMVA	korte afhangelende rand